

A történelemtanár szak eltérő követelményei

Történelemtanár

1. Az 1. melléklet 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez 2. pontjában foglaltakra tekintettel az oklevélben szereplő tanári szakképzettség:

- magyar nyelvű megjelölése: okleveles történelemtanár
- szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Teacher of History

2. A képzési idő: 10 félév

3. A képzés célja: az alapfokú nevelés-oktatás ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozatán, a középfokú nevelés-oktatás szakaszában, az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában a szakképzésben a történelem tantárgy tanítására, az érettségire való felkészítésre, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére képes tanárok gyakorlatorientált képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

4. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

4.1. A tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről szóló 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdés b) és c) pontja tekintetében *A tanári felkészítés általános követelményeiben meghatározott tanári tudás, képességek, attitűd (viszonyulás).*

4.2. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében

4.2.1. A történelem szakos tanár speciális kompetenciái *A tanári felkészítés általános követelményeiben meghatározott tudáson, képességeken, attitűdön (viszonyuláson) felül:*

4.2.1.1. *Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás területén*

a) tudása

- Ismeri a magyar, az európai, valamint az egyetemes történelem történelmi korszakait.
- Ismeri a történettudomány alapvető szakkifejezéseit.
- Ismeri a magyar és az egyetemes/világtörténelem kölcsönhatásait.
- Ismeri a történelem tér- és idődimenzióinak jellemző változásait.
- Ismeri a történelemtudomány speciális forrásait és alapvető kutatási, valamint interpretációs módszereit.
- Ismeri a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- A tágan értelmezett történettudomány legalább egy részterületén elmélyült ismeretekkel rendelkezik.
- Ismeri a történelmi tudás, a történelmi ismeretek megszerzésének, feldolgozásának sajátosságait, a történelem jellemző forrásfajtaikat, elsajátítja a történelmi források és a tudományos feldolgozások, módszerek közötti különbségtételt.
- Megismeri és tudatosan használja a történelmi forrásokot tartalmazó internetes portálokat, hang- és filmarchívumokat és adatbázisokat.
- Ismeri a magyar és európai identitás szakterületileg legfontosabb kulturális objektumait, szövegeit, kontextusait, valamint legalább egy Európán kívüli kultúra legfontosabb vonásait.
- Ismeri a latin nyelv alapjait.

- Ismeri a mai magyar állam intézményeit, a választási rendszert, az alapvető állampolgári kötelességeket és jogokat, a közösségi együttélés normáit, kiforrott elképzeléssel rendelkezik a nemzeti értékek és érdekek jelentőségéről.
- Rendelkezik a történelem és állampolgári ismeretek tantárgy tanításának a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben meghatározott ismeretanyagához szükséges korszerű ismeretekkel.

b) képességei

- El tud helyezni térben és időben eseményeket, folyamatokat, jelenségeket, személyeket.
- Felkészült a történelem diszciplína területén az önálló ismeretszerzésre, a szakirodalom kritikus értelmezésére, továbbá a legújabb kutatási eredmények nyomán követésére és felhasználására.
- Birtokában van a tudományos kutatás módszereinek, eljárásainak, segédeszközeinek, képes a számítástechnika, az informatika használatára tárgyában.
- Fel tudja tárni események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóit és következményeit, felismeri az ok-okozati összefüggéseket.
- Képes a történelmi és jelenkori folyamatoknak a magyar nemzeti érdekek tükrében való értelmezésére.
- Áttekintő és tudományosan alapozott ismeretekkel rendelkezik a magyar, valamint az egyetemes történelem egyes korszakairól, illetve ezek egyes tematikus részterületeiről.
- Képes átlátni a Kárpát-medence népeinek történetét, a multietnikus, multikulturális közösség alakulását a térségben, az őskortól napjainkig.
- Képes a történelem diszciplína területén folytatott önálló ismeretszerzésre, a történelmi szakirodalom és a történelmi források értelmezésére, elemzésére, interpretációjára továbbá a legújabb kutatási eredmények nyomán követésére és felhasználására.
- Képes a történelem tér- és idődimenzióiban való eligazodásra, a történelmi fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére.
- Birtokában van a tudományos kutatás módszereinek, eljárásainak, segédeszközeinek, képes a számítástechnika, az informatika használatára.
- Képes saját történelmi narratíva kialakítására, a reflexív, tudatos formálására, illetve az eltérő nézőpontból fakadó értelmezés és értékelés különbségeinek felismerésére. Képes történelmi források kritikus elemzésére, értelmezésére, feldolgozására, interpretációjára a történelem tér és idő dimenzióiban való eligazodásra, történelmi és társadalomismereti fogalmak szakszerű használatára, a fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére.
- Képes kiemelni egy adott témához tartozó lényeges ismereteket.
- Képes az adott szempontból lényeges és lényegtelen jelenségek megkülönböztetésére, az oksági viszonyok, az okok és következmények rendszerében való eligazodásra, a döntési lehetőségek, az indítékok, az egyén, valamint a csoport történelemformáló szerepének felismerésére.
- Képes a véleményét és értékelését logikus és tényeket tartalmazó érvekkel alátámasztani.
- Képes a múlt és a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól és jelenségeiről árnyalt, megalapozott véleményt alkotni.

c) attitűdje (viszonyulása)

- A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejleszti a tanulók elemző, problémamegoldó gondolkodását, a gyakorlati példák megfelelő beemelése alkalmazásával.
- Árnyalt, megalapozott véleményt alkot a múlt és a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól és jelenségeiről.
- A történelmi ismereteken alapuló szilárd identitással rendelkezik.

4.2.1.2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók területén

a) tudása

- Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti történelem szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.
- Ismeri a történelem tanításához kapcsolódó jogszabályi háttérrel, tanterveket, vizsgakövetelményeket, a tananyag-kiválasztás és -rendszerezés szempontjait.
- Ismeri a történelem tanításának céljait, feladatait, a társadalomban betöltött szerepét a múltban és a jelenben.
- Ismeri a történelem és állampolgári ismeretek tanításának korszerű munkaformáit és eszközeit, az infokommunikációs technológia felhasználásának lehetőségeit.

b) képességei

- Felkészült a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önállóan éves tematikus tervezésre, óraterv készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Tervezési folyamatában figyelembe veszi az adott csoport sajátosságait, motivációját, történelem iránti érdeklődését.
- Felismeri a történelemoktatás identitásképző szerepét és jelentőségét.

4.2.1.3. A tanulás segítése területén

a) tudása

- Ismeri a történelem megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, illetve kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket.
- Ismeri a gyakorlatorientált tanítás előnyeit és módszereit a történelemoktatás hatékonyságának növelése érdekében és képes ezek alkalmazására.
- Szakszerű útmutatást tud adni a tanulók önálló ismeretszerzéséhez, önszabályozó tanulásukhoz.

b) képességei

- Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására.
- Felismeri az egyes tanulók közti különbséget, hatékony csoport- vagy kooperatív munkájának a lehetőségét.
- Felkészült a történelem tanulásában kiemelkedő eredményeket elérő tanulók motiválására, segítésére, a tehetséggondozásra.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Szem előtt tartja a tanulók adottságait és igényeit, törekszik a lehetőségek maximális kihasználására, valamint a feltételek, körülmények javítására.
- Támogatja a tanulók önálló gondolatait a történelmi problémák megoldásában.

4.2.1.4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség területén

a) tudása

- Ismeri és felelősséggel kezeli a történelem szerepét a tanulók személyiségfejlődésében.

- Ismeri a történelem tantárgyban megjelenő fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait.
- Ismeri a történelem tanítása során fejlesztendő kompetenciákat.

b) képességei

- Képes elsajátíttatni azokat az ismereteket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Képes kialakítani a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését.
- Képes az egyéni képességek (tehetséges vagy sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók) felismerésére és differenciált fejlesztésére. Rendelkezik a kiemelkedő képességek korai felismerésének képességével.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére a történelem tanulásában.
- Cselekvő állampolgári magatartás, törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, erőszakmentesség és méltányosság, a nemzeti értékek tisztelete, megbecsülése jellemzi.
- Elismeri a magyar és európai identitás, a magyar és az európai kultúra értékeit.
- Fontosnak tekinti a helyi értékek megőrzését, valamint az anyaország feladatait a határon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében.
- Felismeri és elfogadja a demokrácia értékeit, az aktív állampolgárság jelentőségét.
- Tiszteli a személyiségi és az emberi jogokat.

4.2.1.5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység területén

a) tudása

- Felkészült a történelmi tanulmányi versenyek tervezésére, szervezésére, kivitelezésére.
- Felkészült a történelem kiegészítő ismereteit közvetítő történelem szakkör és önképzőkör, szaktanterem működtetésére.
- Ismerjen és alkalmazzon olyan tanórán kívüli tevékenységeket, melyek segítségével indirekt módon fejleszhető a történelmi gondolkodás.

b) képességei

- A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös segítésére, előítélet-mentességre neveli, különös tekintettel a többi gyermek, tanuló történelmi felkészültségére vonatkozóan.
- Képes oktatását úgy szervezni, hogy az általa közvetített értékrend erősítse a nemzettudatot, a lokálpatriotizmust és hazafiságot.
- Képes a közösségszervezésben központi szerep betöltésére.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Elkötelezett aziránt, hogy a történelmi ismereteket kisebb-nagyobb közösségekben ismeretterjesztő szinten bemutassa, népszerűsítse, magyarázza, az élethosszig tartó tanulásra motiváló módon terjessze.
- Elkötelezett a tanulóközpontú és együttműködésen alapuló, gyakorlatorientált tanítási-tanulási módszerek alkalmazása mellett.

4.2.1.6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése területén

a) tudása

- Ismeri és alkalmazza a tudásellenőrzés, a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, a történelmi értékelésben alkalmazható hagyományos és digitális eszközeit.

- Ismeri a történelem tanítása során használható feladatbankokat és feladatgyűjteményeket.
- Ismeri az érvényes érettségi vizsgakövetelményeket.
- Ismeri a történelem kompetenciamérés feladattípusait és értékelési rendszerét.

b) képességei

- Az értékelés céljának, tárgyának és formájának megfelelő tudásmérő tesztek, feladatsorokat állít össze, illetve alkalmaz.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Formális és informális értékelései pozitív visszacsatolást adnak tanulóknak számára, motiváló hatásúak.

4.2.1.7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök (viszonyulások) átadásának módja területén

a) tudása

- Ismeri azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, és azok megjelenési lehetőségeit a történelem tanítása során.

b) képességei

- Képes olyan történelmi feladatokat készíteni, amelyek a fenntarthatósággal, környezettudatossággal kapcsolatosak.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Hitelesen képviseli a fenntarthatóság értékrendjét a történelem tanítása során.

4.2.1.8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás területén

a) tudása

- Ismeri a történelem tanításával foglalkozó helyi, regionális és országos szakmai közösségeket, digitális platformokat, azok céljait, törekvéseit és munkájuk főbb eredményeit.

b) képességei

- A történelemtanítás sajátos igényeit, a tantárgyak közötti koncentráció lehetőségeit kihasználva képes együttműködni kollégáival.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Nyitott az iskolán kívüli nevelés lehetőségei iránt és kapcsolatot tart más szereplőkkel (múzeumok, levéltárak, közművelődési intézmények, szakmai és pedagógiai szervezetek).

4.2.1.9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért területén

a) tudása

- Tisztában van a történelem tanításának etikai kérdéseivel, a történelemoktatás identitásképző erejével.

b) képességei

- Képes a folyamatos önművelésre.
- Eligazodik a média által közvetített aktuális politikai és gazdasági információk világában, amelyek értékelése során a nemzeti érdekek elsődlegességét veszi figyelembe.

c) attitűdje (viszonyulása)

- Elkötelezett történelmi tudásának folyamatos fejlesztése mellett.
- Nyitott a történettudomány aktuális eredményeinek és a történelemtanítás módszertani újításainak adaptálására.

4.2.2. A szakképzettséghez vezető szakterületek és sajátos szakmódszertani tantárgy-pedagógiai ismeretek

4.2.2.1. Szaktudományi és -módszertani felkészítés: 95–100 kredit

A szakterületi ismeretek együttes tartalmának le kell fednie a Nemzeti alaptanterv alapján a kerettanterv szerint közvetítendő műveltség fő területeit és tartalmait, a tantárgynál a nevelési-oktatási szakaszhoz, valamint az érettségi vizsgakövetelményhez megadott témakörök ismereteit.

Szakmai alapozó ismeretek: 8–15 kredit

- **bevezetés a történettudományba;**
- **közgyűjteményi alapismeretek;**
- **történeti demográfiai alapismeretek;**
- **történeti segédtudományok;**
- **forrásismeret: az egyes korszakokhoz és forrástípusokhoz kapcsolódó segédtudományi ismeretek, írásos és képi források elemzése és feldolgozása, statisztikákból, diagramokból, térképekről, nyomtatott és digitális felületekről nyerhető információk értékelése, forráskritika**
- **a latin nyelv alapjai.**

A szaktudomány szakmai törzsanyagának ismeretkörei: 88–95 kredit

- alapos szakmai ismeretek a magyar és az egyetemes történelem nagy korszakairól (éskor, ókor, középkor, korai újkor, újkor, jelenkor),
- alapos szakmai ismeretek a magyar történelem legfontosabb eseményeiről, jelenségeiről, folyamatairól és fordulópontjairól (nemzeti ünnepek és emléknapok) a magyar őstörténettől napjainkig;
- áttekintő, horizontális igényű, szintetizáló, tudományosan megalapozott ismeretek Európa és az Európán kívüli világ politikatörténetéről, társadalomtörténetéről, művelődéstörténetéről, gazdaságtörténetéről;
- történeti földrajz;
- a magyarság és a Kárpát-medence népeinek története napjainkig, együttélés a Kárpát-medencében
- **történeti ökológia;**
- egyház- és vallástörténet;
- **helytörténet;**
- életmód- és művelődéstörténet;
- hadtörténet;
- állampolgári ismeretek;
- **a megújuló történelemtanítás kiemelt területeinek és az érettségi követelményekben meghatározott tartalmi követelményeknek megfelelő ismeretek;**
- **a Nemzeti alaptantervre épülő kerettantervek szerinti történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak szerkezetének, tartalmának, a tantárgyak oktatási, fejlesztési céljainak ismerete, alkalmazási lehetőségek a megfelelő korosztályban.**
- áttekintő, horizontális igényű, szintetizáló, tudományosan megalapozott ismeretek az egyetemes és a magyar történelem korszakairól, illetve az öt kontinens múltjáról, a történettudomány különböző ágainak tükrében;
- Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra.
- Ismeri a középkori Európa és Európán kívüli világ történetét.
- Tisztában van az öt világvallás alapvető tanításaival.

- Ismeri a honfoglalás és a 10. század magyar történelmének témakörét felölelő kérdéseket és hipotéziseket.
- Tisztában van az ókori és a középkori Európa történetének gazdaság- és társadalomtörténeti alapfogalmaival, a társadalmi rétegzettségével, gazdasági és kereskedelmi újításaival.
- Tisztában van a művészettörténeti korszakokkal és főbb jellemzőivel, **elemezni tudja a világi és egyházi kultúra eltérő aspektusait**, ismeri és érti a középkori egyháztörténet legfontosabb eseményeit
- Ismeri a középkori Magyarország virágkorának legfontosabb csomópontjait, értelmezni tudja a korszak diplomáciai és katonai kihívásait. Tisztában van a korszak hadászati változásaival.
- Felismeri a nagy földrajzi felfedezések jelentőségét, és értelmezni tudja az ebből következő gazdasági, kereskedelmi átalakulásokat.
- Ismeri a kora újkori Európa és Európán kívüli világ történetét, tisztában van a reformáció alapvető tételeivel és a világra gyakorolt hatásukkal, **kontextusba tudja helyezni a katolikus megújulás jelentőségét.**
- Tisztában van a kora újkori függetlenségi mozgalmak és a török kiűzésének jelentőségével.
- Tisztában van a kora-újkori és újkori művelődés- és eszmetörténeti fogalmakkal.
- **Képes a különböző segédtudományok eredményeit hasznosítva komplex képet kialakítani a magyarság eredetéről, vándorlásáról.**
- Képes kiemelt figyelmet fordítani a Kárpát-medence népeinek történetére, a magyarság középkori történetére, az államalapítás, a középkori magyar állam megszilárdulásán és válságain keresztül.
- A magyar történelem 16-17. század eseménytörténetén keresztül képes hangsúlyt fektetni a hazafiságra, a nemzettudat megerősítésére.
- Képes értelmezni és kontextusba helyezni Magyarország helyzetét az Habsburg Birodalomban.
- Különbséget tud tenni a különböző államformák között.
- Felismeri a felvilágosodás eszmerendszerének jelentőségét, az európai világkép megváltozásának politikai, tudományos és vallási következményeit.
- Hangsúlyozza a 16-17. századi Erdélyben egyedülálló vallásszabadságot, a Fejedelemség különleges helyzetét a magyar kultúra és államiság megőrzésében.
- **Ismeri és képes elemezni az újkorban kibontakozó politikai, gazdasági, társadalmi, világnézeti folyamatokat, a megjelenő új eszméket, az úgynevezett ipari forradalom első hullámának jellemzőit, hatásait és az urbanizáció folyamatát. Tisztában van a témakörhöz kapcsolódó legfontosabb forrásokkal és elemzésük szakszerű módjával.**
- Ismeri a reformkor fő kérdéseit (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programját és vitáját, valamint a rendi országgyűlés és a megyerendszer reformkori működését, **ismeri és képes alkalmazni a korszak legfontosabb forrásait.**
- Ismeri a pesti forradalom eseményeit és az áprilisi törvények tartalmát. Tisztában van az 1848-1849-es szabadságharc eseményeivel és az azt követő megtorlással. **Rendelkezik a témakör tanításához szükséges kronológiai és topográfiai ismeretekkel, kompetenciákkal.**
- Ismeri az ipari forradalom második hullámának jellemzőit, gazdasági és társadalmi hátterét a világban és Magyarországon, valamint a gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika részleteit a dualista Magyarországon, Pest-Buda/Budapest fejlődésének folyamatát a reformkortól az első világháborúig, **képes megfelelő IKT-támogatással szemléltetni a történelmi folyamatokat. Látja a modernizációs folyamat környezeti hatásait, tisztában van a környezeti nevelés és a fenntarthatóság témakörének lehetséges kapcsolódási pontjaival.**
- Ismeri és források segítségével be tudja mutatni a szocializmus eszméjét (marxizmus) és a munkásmozgalom irányzatait: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus.

- Ismeri a polgári nemzetállam jellemzőit, az alkotmányosság és jogegyenlőség jellemzőit elsősorban Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján.
- Tisztában van a gyarmatosítás okaival és céljaival. Képes az összefüggések feltárására.
- Ismeri a kiegyezés okait, tartalmát, a dualizmus kori Magyarország pártrendszerét, a zsidóság és a németiség polgárosodásban betöltött szerepét.
- Tisztában van a dualizmus kori Magyarország etnikai viszonyaival, a nemzetiségek törekvéseivel, **megfelelő képi és szöveges források segítségével szemléltetni tudja az információkat.**
- Ismeri és értelmezni tudja a hagyományos, ipari, posztindusztriális társadalmak létrejöttét és jellemzőit.
- **Ismeri és IKT-eszközökkel szemléltetni tudja** az I. világháború előzményeit, jellemzőit és eseményeit.
- Ismeri Magyarország 1918-1920 közötti politikai változásait, valamint az oroszországi bolsevik hatalomátvétel részleteit.
- Ismeri és képes elemezni a Párizs környéki békék tartalmát, különös tekintettel a trianoni békediktátumra.
- Ismeri a két világháború közötti nagyhatalmak történetét, különösen a nemzetiszocialista Németország, a kommunista Szovjetunió, a fasiszta állam és ideológia jellemzőit, valamint a világgazdasági válság folyamatát és USA-beli kezelését.
- Ismeri az 1920-as évek Magyarországon végbemenő politikai és gazdasági konszolidáció részleteit, valamint a világgazdasági válság magyarországi hatását, kezelését és következményeit az 1930-as években. **Tisztában van a korszak kulturális életének, életmódjának jellemzőivel. A források segítségével képes bemutatni az összefüggéseket.**
- Ismeri a második világháború kitörésének részleteit, a hadviselő feleket, a világháború jellemzőit és eseményeit, Magyarország háborúba sodródásának és háborús részvételének körülményeit.
- Tisztában van a holokauszt részleteivel, a Szovjetunióba történő deportálásokkal és a határon túli magyarság 1944 és 1946 közötti tragédiáival. **A rendelkezésre álló források célszerű felhasználásával képes nevelési célokat megfogalmazni és megvalósítani.**
- Ismeri a szovjet-amerikai szembenállás részleteit, európai és globális hatásait, az ennek nyomán kialakuló konfliktusokat, **és ezek elemzését a mérlegelő gondolkodás fejlesztésére tudja használni.**
- Ismeri a Szovjetunió felbomlásának és az európai rendszerváltásoknak a részleteit.
- Ismeri a Rákosi-diktatúra legfontosabb jellemzőit (a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok). Tisztában van a magyarországi szovjetizálás lépéseivel.
- Ismeri az 1956-os forradalom okait, céljait, a kormánypolitika változásait, a szabadságharc leverését, a megtorlást, valamint a forradalom nemzetközi hátterét. **Képes a tanulók személyiségének fejlesztésére a témakörhöz kapcsolódóan.**
- Ismeri a Kádár-kori pártállam, a téveszesítés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika sajátosságait. Tisztában van a pártállam válságának jellemzőivel, az ellenzék megszerveződésének folyamatával és irányzataival.
- Ismeri a rendszerváltoztatás (1989-1991) folyamatát és sajátosságait.
- Ismeri az európai integráció főbb állomásait és kérdéseit, valamint az Európai Unió főbb szerveit és azok működését.
- Ismeri az 1945-től napjainkig bekövetkező demográfiai változások, népmozgások irányait a világban és Magyarországon. **Tisztában van a világgazdaság ezredfordulón bekövetkező átalakulásával és kulturális hatásaival és a témakör tanításának lehetőségeivel.**

- Ismeri Magyarország helyzetét a nyugati integrációban (NATO, EU) és a közép-európai együttműködésben.
- Ismeri az Alaptörvényt, a hatalmi ágakat és intézményeiket, az önkormányzatok működését és a választási rendszert. **A szakmai fejlődés iránti elkötelezettség mentén folyamatosan figyelemmel kíséri a témakör aktualitásait.**
- Ismeri a határon túli magyarok helyzetét napjainkban. Tisztában van a politikai rendszerek 20. századi változásaival és azok magyar kisebbségekre és magyarországi nemzetiségekre gyakorolt hatásaival. Ismeri a magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzetét napjainkban.
- **A Nemzeti alaptantervre épülő kerettantervek szerinti történelem és állampolgári ismeretek tantárgyak szerkezetének, tartalmának, a tantárgyak oktatási, fejlesztési céljainak ismerete, alkalmazási lehetőségek a megfelelő korosztályban, figyelmet fordítva a megújuló történelemtanítás irányvonalainak és az érettségi követelményekben meghatározott területeknek.**

Egyéb speciális szakmai ismeretek: 5 kredit

A szabadon választható tárgyak kerete ad lehetőséget további szaktudományos ismereteket tartalmazó kurzusok felajánlására.

4.2.2.2. Szakmódszertani gyakorlat: 10 kredit:

A szakmódszertani ismeretek közvetítése során a szakképzett tanárt arra kell felkészíteni, hogy az alapfokú nevelés-oktatás 5-8. és a középfokú nevelés-oktatás 9-12. évfolyamain egyaránt képes legyen magas színvonalon ellátni a nevelés-oktatás feladatait.

- Ismeri a kerettantervekben megfogalmazott értelmező és tartalmi kulcsfogalmak jelentését.
- Ismeri a kerettanterv által meghatározott témakörök fogalmait, kronológiai és lexikális adatait, illetve azok jelentését, történelmi kontextusát.

A szakmódszertani gyakorlat tartalmi elemei:

- a hatályos Nat-hoz kapcsolódó, állami tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek, feladat- és szöveggyűjtemények ismerete, a tananyag elrendezésének lehetőségei,
- a portfólió használata, feltöltendő dokumentumok,
- a gyakorlatorientált tanítás céljai és megvalósítása,
- a tanár közösségépítő szerepe és a kapcsolódó módszerek,
- tantárgytörténet, kapcsolat más tudományokkal,
- kutatási módszerek,
- a tantárgy tanításának nemzetközi gyakorlata,
- a köznevelést tartalmilag szabályzó dokumentumok ismerete (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek, helyi tantervek),
- a tantárgy didaktikai céljai, feladatai,
- a tantárgy követelményrendszere, feladatai, kompetenciái,
- az oktatási tér, a tanítási folyamat szaktárgyi jellegzetességei,
- tárgyi eszközök, segédanyagok, információforrások,
- adat- és tudásbázisok felhasználása,
- munkaszervezési formák, módszerek megismerése,
- alapfogalmi rendszerek,
- a köznevelést szabályzó dokumentumok (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek, helyi tantervek) a szaktárgyra adaptálva,
- tudáselemek, munkaformák, új módszerek, eszközök, képességfejlesztési és nevelési célok szaktárgyi jellegzetességei,
- tanulói differenciálás,
- óratípusok tervezési folyamata,
- az óramegfigyelés, önreflexió szakmai alapjai,
- tankönyvek, feladatgyűjtemények ismerete, tananyag elrendezés,

- motivációs stratégiák,
- tanítást és tanulást segítő tárgyi eszközök alkalmazási lehetőségei,
- a korszerű oktatástechnikai innovációk ismerete,
- mikrotanítások bemutatása, elemzése, értékelése,
- a látogatott tanórákon szerzett tapasztalatok elemzése,
- a együttműködési térrel, oktatástechnikai innovációval, mesterséges intelligenciával kapcsolatos gyakorlat a szaknak megfelelően,
- teljesítménymérés pedagógiai elveinek szaktárgyi alkalmazása, mérés-értékelés
- szakspecifikus elemek (pl.: labor, játékosítás, drámapedagógia, kutatásalapú tanulás)
- a mesterséges intelligencia megfelelő és biztonságos szaktárgyi használata,
- együttműködési platformok ismerete,
- okostelefon megfelelő alkalmazása,
- egyetemi fejlesztésű együttműködési tér használata,
- a látogatott tanórák IKT vonatkozásinak elemzése,
- infokommunikációs eszközök a történelemtanításban,
- a szaktárgy tanításának gyakorlata,
- feladat- és problémamagoldás szerepe,
- óratervek készítése,
- differenciálás tervezése és megvalósítása a tanórán,
- problémamegoldási képességek fejlesztésének lehetőségei,
- teljesítménymérés pedagógiai elveinek szaktárgyi alkalmazása, mérés-értékelés,
- tehetséggondozás, felzárkóztatás módszerei,
- a szakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységek, terepgyakorlatok,
- kritikus internethasználat (kiberbiztonság, tartalomszűrés, szerzői jog),
- érettségire való felkészítés.